

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat

Möksi-Szabó István festőművész képzőművészeti- és népművészeti munkássága

[települési/tájegységi/megyei/] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Rühl Gizella (név)

..... (aláírás)

Tolna, 2017. június 30.

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Rühl Gizella
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Rühl Gizella
Levelezési cím: 7130 Tolna, Bajcsy-Zs. E. u. 15.
Telefonszám: 30/3853-477
E-mail cím: ruhlg@tolnaart.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése Mőzsi-Szabó István festőművész képzőművészeti és népművészeti munkássága
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☐ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság
-------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	--
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
Mőzsi-Szabó István 1927-ben született Mőzsön kétkézi munkás családba.
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:
Mőzsi-Szabó István képzőművészeti és népművészeti munkássága egy korszakot felölelő, teljesen egységes szellemiséget képvisel, amelyre városunk, a Sárköz tájegysége és Tolna megye méltán lehet büszke. A munkásság ismertetésére szeretném a szerző engedélyével citálni **Landgráf Katalin** textilművész, tanár, a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának rendes tagja, a Fóti Népművészeti Szakközépiskola és Gimnázium nyugdíjas művészeti vezetője laudációját, mivel úgy ítélem meg, hogy ez teljességében értékeli, átfogja és bemutatja Mőzsi-Szabó István munkásságát.

„Mözsi-Szabó István méltatása

Önéletírásának néhány sorával szeretném kezdeni Mözsi-Szabó István méltatását.

„A kezdet Mözs, a meghatározó szülőfalu. A szülői ház mesélő kedvű öregapámmal, a magyarságtudatot belém plántáló apám kemény tisztességével, anyám mindenre érzékeny lelki gazdagságával és legkedvesebb tanítóm szeretetével, aki haláláig vigyázta minden léptemet.”

E meghatározó szülőfaluhoz való hűségét, szeretetét bizonyítja magaválasztotta neve, a Mözsi is, s az is, hogy bármerre vetette is a sors, végül mégiscsak a szülőföldre húzta vissza a szíve, noha választhatott volna nagyobb várost, magasabb katedrát, fényesebb kiállítótermeket is.

Mözsi-Szabó Istvánt sokan mint kedves tanítójukat ismerik, aki német nyelvtanára, dr. Vargha Károlynak tanácsát követve, egy „tökös” magyar faluban kezdte tanítói pályafutását, miután a bajai tanítóképző után a Képzőművészeti Főiskolát is elvégezte. Rudnay Gyula bajai szabadakadémiáján ismerkedett a képzőművészettel, majd a főiskolán Szőnyi István, Domanovszky Endre és Barcsay Jenő voltak a mesterei.

Rudnay Gyula egy életre meghatározta művészi és emberi pályáját, szinte sorsát.

Tőle kapta azt az indíttatást, hogy a fiatalon még csak alakuló, otthonról hozott magyarságtudatát olyképpen élje meg, hogy kamatoztatni tudja a képzőművészet számára is, hiszen Rudnay megfogalmazása szerint nemcsak az irodalomnak, zenének de a képzőművészetnek is van anyanyelve, s a művész szóljon általa.

Rudnay Gyula hittel vallotta, hogy a nemzeti jelleg jelenléte elhagyhatatlan a magyar festészetből, mert különben lehet, hogy festészet, de nem magyar.

Mözsi-Szabó István egész életében eszerint élt, szándékos programjává vált ez a törekvés.

Ma már, ismerve az idén 90 éves művész és tanító munkáját, elmondhatjuk, hűsége töretlen magyarságához, életét és művészetét meghatározó ars poeticájához.

Fiatal tanítóként Bogyiszlón kezdte pályafutását, majd az 56-os forradalom után a falu kedves tanító bácsijának távoznia kellett a faluból, Szekszárdon, majd Decsen volt rajztanár.

Fótra 1963-ban került, ahol 1975-ig volt a Gyermekváros képzőművészeti nevelője, s viselte szívéen az ott nevelkedő árva, család nélkül maradt gyermekek sorsát.

Eközben festőművészi munkáját sem hagyta abba, s témakeresés közben bukkant életműve harmadik meghatározó témájára, a szövéstre.

Kezdetektől kedves témája festészetének a természet, majd a család, az emberi portré.

Festett a Duna partján, majd a Tisza mellé vitte a keresés, ahol a táj, s benne a tanyák, és az emberi arcok ragadták magukkal. Meglátta e témákban a rideg életet törhetetlenül viselő magyarság vonásait, őseink arcvonásait is.

E keresés során jutott el Erdélybe, Gyimesbe s itt talált rá templomaira, vigyázó tornyaira, meg a szövőasszonyokra.

A templomok szépséges, szívszorító képekben fogalmazódtak meg a romániai falupusztítások idején, megmaradásukért szólva minden ecsetvonással.

Amikor megismerte a szövés szépségét, örömét, valami belül kezdte égetni, hogy újat, örömszerző újat adhasson az embereknek, hogy legyen körülöttünk tartalmasabb, színesebb és szebb az élet.

Ráismert erre a hivatására is, rádöbrent, hogy ezt is szolgálhatja életével.

Már a fóti években elkezdte tanítani a gyerekeknek a szövést, és ehhez sokféle egyszerű, könnyen kezelhető szövőeszközt alakított ki, hiszen a famunkához is értő kézzel nyúlt. Tanítványai közül néhányan a Népművészet Ifjú Mestere címig is eljutottak.

1975-ben műteremlakást kapott Szekszárdon, hazahívta a szülőföld, a szívének oly kedves táj. A Babits Mihály Megyei Művelődési Központ tudományos főmunkatársaként kísérleti szövőműhelyt vezetett nyugdíjaztatásáig.

E munka során dolgozta ki azt a szövőszék – szövőállvány formát, ami alkalmazkodik a mai életformához, életkörülményekhez, könnyen elfér kis lakásokban is, és akár szerényen a sarokba húzódva várhatja a szőni vágyókat.

Ma már minden szövő ismeri ezt a szövőállványt, minden szövéssel foglalkozó iskolában és szakkörben megtalálható és minden szövőeszközöket készítő mester is gyártja.

Mözsi-Szabó István ezzel hozzájárult ennek az ősi mesterségnek mai elterjedéséhez, újra-éledéséhez.

Ezzel párhuzamosan az erdélyi festékes-szőnyegek motívumkincsét is fölfedezte, feldolgozta és használhatóvá tette mindenki számára, azáltal, hogy könnyen leolvasható szakrajzokat készített ezekről. Mindeközben saját művészi mondanivalóját is meg tudta fogalmazni szépséges szőnyegeiben, szőttéseiben, úgy, hogy művészi hitvallása, világlátása messziről világít ezeken a szőnyegeken is.

Festményei és szőnyegei magas színvonalú technikai tudásról tanúskodnak, ugyanakkor minden munkáját átmelegíti embersége.

Mözsi-Szabó István minden ízében, minden alkotásában megbúvik a tanár, aki mindig adni akar, segíteni, egy-egy versidézettel, egy technikai ötlettel, boldogító és felkavaró képekkel.

Sajátos szépségű „leltár”-festményeivel önmagunk, magyarságunk, történelmünk által ránk rótt elkötelezettségeinkre világít rá, olyan összefüggéseket felfedve amelyeket szóban nehezen lehet megfogalmazni, képei által azonban átélhetővé, érthetővé válnak szívünkbe rejtett tudások.

Önvallomását olvasva ismertem fel, hogy Mözsi-Szabó István ösztönös, mélyről gyökerező adni-akarása egyben tudatos tanítás is.

Azt gondolom, ha van ma magyar művész, aki igazán megérdemli szülőföldje megbecsülését, életműve egyben-tartását és a nagyközönség nyilvánossága számára elérhetővé tételét, az az egyik legszerényebb művész, tanár és ember: Mőzsi-Szabó István.

Budapest, 2017. június 22.

w

Landgráf Katalin
textilművész, tanár

a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának rendes tagja
a Fóti Népművészeti Szakközépiskola és Gimnázium nyugdíjas művészeti vezetője”

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

www.tolnaart.hu/mozsi-szabo/index.htm

<http://testamentum.n4.hu/eletem.html>

<http://kadarka.net/egyeb/mozsi-szabo-istvan-festomuvesz-jubileumi-kiallitasa-megnyito>

<http://www.teol.hu/tolna/kultura/mozsi-szabo-istvan-ma-is-tud-paradesan-kaszalni-585151/>

<https://www.lokal.hu/2017-01-a-90-eves-mozsi-szabo-istvant-koszontottek/#>

<http://www.szekszardagora.hu/program/mozsi-szabo-istvan-festomuvesz-eletmu-kiallitasa>

<https://www.youtube.com/watch?v=cd7MKeAsUeE>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.tolnaart.hu/mozsi-szabo/index.htm

<http://testamentum.n4.hu/eletem.html>

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja: **Születésnapodra címmel megjelent könyv**
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat